

Finansmarknadsavdelningen
Marianne Helin

STATSRÅDETS FÖRORDNING OM ÄNDRING AV STATSRÅDETS FÖRORDNING OM BETYDANDE OFFENTLIGA UPPDRAG SOM AVSES I LAGEN OM FÖRHINDRANDE AV PENNINGTVÄTT OCH AV FINANSIERING AV TERRORISM

Förslagets huvudsakliga innehåll

Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om betydande offentliga uppdrag som avses i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (610/2019) föreslås, till den del det är fråga om inhemska betydande offentliga uppdrag, gälla sådana i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, nedan *penningtvättslagen*, avsedda betydande offentliga uppdrag i fråga om vilka den som har uppdraget betraktas som en inhemsk person i politiskt utsatt ställning, samt organisationer där betydande offentliga uppdrag sköts.

1 Bakgrund och bemyndigande att utfärda förordning

Det har gjorts en delreform av lagstiftningen om penningtvätt. Delreformen föreslogs i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och 3 och 20 b § i lagen om Finansinspektionen (RP 236/2021 rd) och i regeringens proposition till riksdagen om komplettering av regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och 3 och 20 b § i lagen om Finansinspektionen (RP 236/2021 rd) (RP 323/2022 rd), nedan *delreformen av lagstiftningen om penningtvätt*. Lagen om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2023) trädde i kraft den 31 mars 2023. Bland annat 1 kap. 4 § 1 mom. 11 punkten underpunkt i, som innehåller en definition av begreppet person i politiskt utsatt ställning, träder dock i kraft först den 1 mars 2024.

En del av de föreslagna ändringarna i förordningen har samband med delreformen av lagstiftningen om penningtvätt, vars syfte är att korrigera de brister som upptäckts i det nationella genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EG, nedan *fjärde penningtvättsdirektivet*, och Europaparlamentets och rådets direktiv

(EU) 2018/843 om ändring av direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och om ändring av direktiven 2009/138/EG och 2013/36/EU, nedan *femte penningtvättsdirektivet*. Syftet med den föreslagna ändringen av förordningen är också att korrigera de brister som upptäckts i det nationella genomförandet av det fjärde och femte penningtvättsdirektivet.

En del av de föreslagna ändringarna i förordningen har samband med utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, nedan *propositionsutkastet*, där det bland annat föreslås att internationella organisationer ska förpliktas att i enlighet med det femte penningtvättsdirektivet upprätta och föra en förteckning över betydande offentliga uppdrag vid dessa internationella organisationers verksamhetsställen i Finland.

Ett bemyndigande att utfärda förordning ingår i 1 kap. 4 § 2 mom. i penningtvättslagen, och enligt det utfärdas närmare bestämmelser om de betydande offentliga uppdrag som avses i 1 mom. 11 punkten genom förordning av statsrådet. I propositionsutkastet föreslås det att bemyndigandet att utfärda förordning ändras så att de närmare bestämmelser som utfärdas genom förordning gäller inhemska betydande offentliga uppdrag. Den gällande förordningen omfattar både betydande offentliga uppdrag på nationell nivå och internationella organisationers betydande offentliga uppdrag (RP 167/2018 rd, s. 94).

I propositionsutkastet föreslås det dessutom att bemyndigandet att utfärda förordning ändras så att närmare bestämmelser får utfärdas genom förordning också om de i 1 kap. 4 § 1 mom. 11 punkten i penningtvättslagen avsedda organisationer där betydande offentliga uppdrag sköts, till den del det är fråga om inhemska betydande offentliga uppdrag. Den föreslagna ändringen innebär en formell utvidgning av bemyndigandet att utfärda förordning. I den gällande förordningen föreskrivs det dock redan i 4 § 1 mom. om politiska partier, i 10 § 1 mom. om företag som är helt statsägda och i 11 § 1 och 2 mom. om internationella sammanslutningar. Det föreslås dock att förordningen ändras så att begreppen företag som är helt statsägt och internationell sammanslutning ändras. Dessutom ska definitioner av begreppen företag som är majoritetsägt av staten och statligt affärsverk fogas till förordningen. Den föreslagna ändringen av bemyndigandet att utfärda förordning gör det tydligare vilka ärenden som är avsedda att regleras genom förordning.

2 Beredningen av förordningen

Förslaget till förordning har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet. Förslaget sändes på remiss den x x 2023 och remisstiden gick ut den xx xx 2023. Sammanlagt xx myndigheter och sammanslutningar besvarade begäran om utlåtande.

3 Nuläge och de viktigaste förslagen

Det föreslås att förordningen ändras på de sätt som delreformen av lagstiftningen om penningtvätt, propositionsutkastet och penningtvättsdirektiven förutsätter. Hänvisningen till personer som har haft betydande offentliga uppdrag stryks. Vidare ändras tillämpningsområdet för förordningen så att det i den föreskrivs om i 1 kap. 4 § 1 mom. 11 punkten i penningtvättslagen avsedda betydande offentliga uppdrag och om organisationer där betydande offentliga uppdrag sköts, till den del det är fråga om inhemska betydande offentliga uppdrag.

Enligt förslaget ska uppdraget som ledamot av Europaparlamentet strykas i förordningens förteckning över uppdrag som parlamentsledamot. Det är meningen att ändra definitionen av ett företag som är helt statsägt så att den omfattar helt statsägda företag oberoende av vilken stat som ett finländskt företag ägs av. I förordningen föreslås det bestämmelser om företag som är majoritetsägda av staten och om statliga affärsverk. Definitionen av ett företag som är majoritetsägt av staten avses också omfatta finländska företag som ägs av andra stater än finska staten.

Det föreslås att uttrycket internationell sammanslutning ändras till internationell organisation i förordningen och att definitionen av en internationell organisation ändras jämfört med definitionen av en internationell sammanslutning i den gällande förordningen. Enligt förslaget ska en förteckning över betydande offentliga uppdrag vid internationella organisationers verksamhetsställen i Finland fogas till bestämmelsen om internationella organisationers betydande offentliga uppdrag.

4 De huvudsakliga konsekvenserna

Genom ändringen av förordningen ändras definitionen av sådana betydande offentliga uppdrag i fråga om vilka den som har uppdraget betraktas som en person i politiskt utsatt ställning. Ändringarna i definitionen följer i huvudsak av delreformen av lagstiftningen om penningtvätt, propositionsutkastet och penningtvättsdirektiven. Konsekvenserna av dessa ändringar har behandlats i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och 3 och 20 b § i lagen om Finansinspektionen (RP 236/2021 rd), som ingår i delreformen, och i propositionsutkastet.

I förordningen begränsas inhemska betydande offentliga uppdrag i internationella organisationer till att omfatta endast internationella organisationers verksamhetsställen i Finland. Konsekvenserna av denna ändring följer av det femte penningtvättsdirektivet och propositionsutkastet. I förordningen ändras dessutom definitionen av betydande offentliga uppdrag i internationella organisationer på så sätt att det av uppdragen som ersättare endast är uppdraget som biträdande direktör som betraktas som ett betydande offentligt uppdrag. I den gällande förordningen föreskrivs det att betydande offentliga uppdrag för ersättarnas del är uppdragen som ersättare för generalsekreteraren, allmänna sekreteraren, ordföranden, styrelseordföranden eller en styrelseledamot i en internationell sammanslutning.

Den föreslagna förordningen har således konsekvenser för sådana hushåll där det ingår en person i politiskt utsatt ställning eller familjemedlemmar eller medarbetare till en sådan person. På personer i politiskt utsatt ställning och på deras familjemedlemmar och medarbetare tillämpas skärpta åtgärder för kundkontroll enligt 3 kap. 10 § 1 mom. 1 punkten och 13 § i penningtvättslagen. Genom statsrådets förordning om åtgärder för kundkontroll och om riskfaktorer vid förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (929/2021) har det dessutom utfärdats närmare bestämmelser om skärpta åtgärder för kundkontroll.

De skärpta åtgärderna för kundkontroll gäller till exempel identifiering av kunden, kontroll av kundens identitet och behandling av personuppgifter i samband med dessa. Skärpta åtgärder för kundkontroll förutsätter att den rapporteringsskyldiga tillämpar ett accentuerat omsorgsfullt förfarande, vilket bland annat innebär en mer omfattande utredning och dokumentation av kundens verksamhet och användningen av tjänsterna än normalt. Detta kan ha indirekta ekonomiska konsekvenser för hushållen. Ur kundens synvinkel kan detta innebära att tillgången till tjänster fördröjs, vilket kan medföra kostnader för kunden. Dessutom kan kunden själv bli tvungen att bekosta mer omfattande utredningar och dokumentation.

I fråga om internationella organisationer leder ändringen eventuellt till en snävare definition av inhemska personer i politiskt utsatt ställning. De personer som inte omfattas av denna definition kan ändå efter ändringen vara utländska personer i politiskt utsatt ställning, om de utomlands är verksamma som direktör, biträdande direktör eller ledamot i styrelsen eller något motsvarande organ i en internationell organisation eller vid en internationell organisations verksamhetsställe som omfattas av den i propositionsutkastet föreslagna 1 kap. 4 § 1 mom. 11 punkten underpunkt j i penningtvättslagen, eller är familjemedlemmar eller medarbetare till en sådan person. Till denna del begränsar ändringen inte nödvändigtvis skyldigheten att vidta åtgärder för kundkontroll jämfört med de gällande bestämmelserna, utan det kan hända att denna skyldighet förblir oförändrad.

Den ändring som gäller ersättare begränsar däremot skyldigheten att vidta åtgärder för kundkontroll jämfört med de gällande bestämmelserna, eftersom den grupp av personer som omfattas av tillämpningsområdet blir mindre. Effekterna av de skärpta åtgärderna för kundkontroll enligt 3 kap. 13 § i penningtvättslagen försvinner således i fråga om sådana personer som i nuläget har betydande offentliga uppdrag i internationella organisationer, men som efter ändringen inte längre anses ha betydande offentliga uppdrag.

5 Remissvar

6 Specialmotivering

Vid delreformen av lagstiftningen om penningtvätt ströks hänvisningen till personer som har haft betydande offentliga uppdrag ur definitionen av person i politiskt utsatt ställning i 1 kap. 4 § 1 mom. 11 punkten i penningtvättslagen. Till följd av detta

föreslås det att hänvisningen till personer som har haft betydande offentliga uppdrag stryks på motsvarande sätt i 1 § i förordningen.

I propositionsutkastet föreslås det att bemyndigandet att utfärda förordning ändras så att närmare bestämmelser om betydande offentliga uppdrag utfärdas genom förordning till den del det är fråga om inhemska betydande offentliga uppdrag. Till följd av ändringen får dessutom närmare bestämmelser om i 1 kap. 4 § 1 mom. 11 punkten i penningtvättslagen avsedda organisationer där betydande offentliga uppdrag sköts utfärdas genom förordning, till den del det är fråga om inhemska betydande offentliga uppdrag. På grund av dessa ändringar föreslås också förordningens 1 §, som gäller dess tillämpningsområde, bli ändrad på motsvarande sätt. Dessutom föreslås det att hänvisningen i 1 § i förordningen till 1 kap. 4 § 11 punkten ändras till att gälla 1 kap. 4 § 1 mom. 11 punkten.

Enligt artikel 20a.2 i penningtvättsdirektivet ska kommissionen sammanställa och uppdatera förteckningen över vilka exakta funktioner som betecknas som viktiga offentliga funktioner vid unionens institutioner och organ. Av artikeln följer att endast kommissionen har behörighet att sammanställa och uppdatera förteckningen över vilka funktioner som betecknas som viktiga offentliga funktioner vid unionens institutioner och organ. Till följd av detta föreslås det att 3 § 3 punkten i förordningen upphävs, så att uppdraget som ledamot av Europaparlamentet inte längre ingår i förordningens definition av uppdrag som parlamentsledamot. Till följd av upphävandet ändras 3 § 2 punkten i förordningen så att den slutar med punkt i stället för kommatecken.

Vid delreformen av lagstiftningen om penningtvätt utvidgades definitionen av person i politiskt utsatt ställning i 1 kap. 4 § 1 mom. 11 punkten underpunkt i i penningtvättslagen så att den också avser en fysisk person som har ett betydande offentligt uppdrag i ett företag som är majoritetsägt av staten eller i ett affärsverk. Dessutom utvidgades definitionen till att också omfatta finländska företag som ägs av andra stater än finska staten.

I 10 § i den gällande förordningen definieras ett helt statsägt företag och anges de uppdrag i helt statsägda företag som anses vara betydande offentliga uppdrag. Det föreslås att innehållet i 10 § i den gällande förordningen delas upp på två olika paragrafer, så att 10 § innehåller definitioner av ett företag som är helt statsägt, ett företag som är majoritetsägt av staten och ett statligt affärsverk och 10 a § anger de uppdrag i ovannämnda företag och affärsverk som anses vara betydande offentliga uppdrag.

Definitionen av ett helt statsägt företag i det föreslagna 10 § 1 mom. i förordningen hänvisar till ett bolag som är registrerat i Finland. Med detta avses att bolaget är registrerat i handelsregistret. Definitionen i den gällande förordningen kan också anses omfatta endast finländska bolag, även om detta inte uttryckligen konstateras i förordningen (RP 236/2021 rd, s. 41, 56). Syftet med att hänvisa till ett bolag som är registrerat i Finland är ändå att göra definitionen tydligare. Momentet avses inte

innehålla en sådan hänvisning till finska staten som ingår i den gällande förordningen, eftersom definitionen vid delreformen av lagstiftningen om penningtvätt utvidgades till att också omfatta finländska företag som ägs av andra stater än finska staten (RP 236/2021 rd, s. 35). I övrigt föreslås definitionen av ett företag som är helt statsägt motsvara definitionen i den gällande förordningen.

Det föreslagna 10 § 2 mom. i förordningen gäller företag som är majoritetsägda av staten. I fråga om majoritetsägda bolag föreslås det också en hänvisning till ett bolag som är registrerat i Finland. Enligt den regeringsproposition som ingår i delreformen av lagstiftningen om penningtvätt avses med ett bolag som är majoritetsägt av staten ett sådant bolag som det föreskrivs om i 2 § 3 mom. i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007) (RP 236/2021 rd, s. 57). Enligt den lagen avses med bolag med statlig majoritet ett aktiebolag där staten har majoriteten av det röstetal som samtliga aktier medför. Definitionen omfattar inte statens intressebolag, där staten har högst 50 procent av det röstetal som samtliga aktier medför. Enligt propositionen är definitionen dock mer omfattande än definitionen av bolag med statlig majoritet i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning, eftersom den också omfattar företag som ägs av andra stater än finska staten (RP 236/2021 rd, s. 57).

Eftersom definitionen av ett företag som är majoritetsägt av staten i förordningen föreslås vara mer omfattande än motsvarande definition i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning, avses ingen direkt hänvisning till den lagen ingå i förordningen. Den föreslagna ordalydelsen i förordningen motsvarar ändå ordalydelsen i 2 § 3 mom. i den lagen.

I den regeringsproposition som ingår i delreformen av lagstiftningen om penningtvätt har det konstaterats att det i fråga om bolag med statlig majoritet förutsätts direkt ägande för att definitionen ska vara uppfylld (RP 236/2021 rd, s. 56). Till följd av detta skiljer sig definitionen i paragrafens 2 mom. av ett företag som är majoritetsägt av staten i detta avseende från definitionen i 1 mom. av ett företag som är helt statsägt, vilken också omfattar situationer med indirekt ägande.

Det föreslagna 3 mom. gäller statliga affärsverk. I propositionen RP 236/2021 rd, som ingår i delreformen av lagstiftningen om penningtvätt, definieras inte statliga affärsverk. I propositionen konstateras ändå att de finska statliga affärsverken är Senatfastigheter och Forststyrelsen (RP 236/2021 rd, s. 21). I samband med beredningen av ändringen av förordningen har det dock kommit fram att det finns tre finska statliga affärsverk: Senatfastigheter, Försvarsfastigheter och Forststyrelsen.

Den allmänna lag som gäller de statliga affärsverken är lagen om statliga affärsverk (1062/2010). Senatfastigheter och Försvarsfastigheter regleras genom lagen om Senatfastigheter och Försvarsfastigheter (1018/2020), som är en speciallag. Det är motiverat att utgångspunkten för momentets definition av ett affärsverk är lagen om statliga affärsverk, eftersom denna lösning bättre beaktar målsättningen att ut-

veckla den lagstiftning som tillämpas under normala förhållanden så att lagstiftningen är tillämplig också på olika slag av störningar och exceptionella situationer i samhället. Definitionen kan också anses vara tillräckligt exakt och noggrant avgränsad.

Enligt 21 § 1 mom. i lagen om statliga affärsverk tillämpas den upphävda lagen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den på Forststyrelsen till dess något annat föreskrivs om Forststyrelsen. Med den upphävda lagen avses den gamla lagen om statliga affärsverk (1185/2002). År 2016 utfärdades lagen om Forststyrelsen (234/2016). Enligt 1 § 1 mom. i den lagen är Forststyrelsen ett statligt affärsverk inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde som styrs av ministeriet.

Vid delreformen av lagstiftningen om penningtvätt har det inte tagits ställning till eventuellt indirekt ägande av statliga affärsverk. Det verkar emellertid som om staten inte indirekt kan äga ett statligt affärsverk eller egendom i aktiebolagsform som ägs via ett statligt affärsverk. Statliga affärsverk är inte självständiga juridiska personer, utan de ingår i finska staten i dess egenskap av juridisk person. Statens ägande som sker i aktiebolagsform via statliga affärsverk får väl betraktas som statens direkta ägande, eftersom affärsverken ingår i finska staten i dess egenskap av juridisk person och bolagen således inte ägs via en separat juridisk person.

I det föreslagna 3 mom. föreskrivs det således att ett i 1 kap. 4 § 11 punkten underpunkt i i penningtvättslagen avsett statligt affärsverk är ett statligt affärsverk som avses i lagen om statliga affärsverk (1062/2010) och Forststyrelsen som avses i lagen om Forststyrelsen (234/2016).

Den föreslagna 10 a § innehåller bestämmelser om de uppdrag i företag som är helt statsägda, företag som är majoritetsägda av staten och statliga affärsverk som anses vara betydande offentliga uppdrag. Ordalydelsen i den föreslagna paragrafen ska motsvara ordalydelsen enligt delreformen av lagstiftningen om penningtvätt, vilket redan är fallet i fråga om den svenska språkversionen. Nu ändras den finska språkversionen så att det även i den hänvisas till en medlem av ett förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan i stället för till en medlem av ett förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan. Ändringen följer av att det enligt en ordagrann tolkning av den tidigare finska ordalydelsen kan förutsättas att en person samtidigt är medlem i företagets förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan för att uppfylla definitionen. Definitionen i penningtvättsdirektivet är dock avsedd att täcka alla dessa roller separat, och därför behöver de sista orden i uppräkningsavskiljningen avskiljas med ordet eller. (RP 236/2021 rd, s. 57).

Det föreslagna 10 a § 1 mom. skiljer sig från 10 § 2 mom. i den gällande förordningen på så sätt att också företag som är majoritetsägda av staten och statliga affärsverk nämns i momentet. När det gäller uppdragen som medlem av ett förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan bör det dock beaktas att det inte finns förvaltningsråd i affärsverk.

I 15 § i lagen om Forststyrelsen anges det att för de offentliga förvaltningsuppgifter som föreskrivits för Forststyrelsen svarar den separata enheten för offentliga förvaltningsuppgifter, som naturtjänstdirektören är chef för. Enligt 17 § i den lagen sköter naturtjänstdirektören de uppgifter som hänför sig till de offentliga förvaltningsuppgifterna och som enligt 2 mom. eller 12 eller 14 § inte hör till styrelsen, verkställande direktören eller vildmarksdirektören. Naturtjänstdirektören godkänner och undertecknar vid sidan av styrelsen det särskilda bokslut som avses i 33 § 1 mom. De offentliga förvaltningsuppgifter som gäller jakt och fiske samt jakt- och fiskeövervakningen och som enligt 1 mom. inte hör till styrelsen eller verkställande direktören sköts dock i den enhet som svarar för de offentliga förvaltningsuppgifterna av vildmarksdirektören. Eftersom naturtjänstdirektören och vildmarksdirektören kan anses utöva betydande offentlig makt i sina uppdrag ska uppdragen i fråga betraktas som betydande offentliga uppdrag. Sålunda föreslås det att det i paragrafens 2 mom. föreskrivs att uppdrag som medlem av ett förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan i ett statligt affärsverk dessutom är uppdragen som naturtjänstdirektör och vildmarksdirektör.

Det föreslagna 10 a § 3 mom. skiljer sig från 10 § 3 mom. i den gällande förordningen på så sätt att begreppet verkställande direktörens ställföreträdare, som finns i 6 kap. 19 § i aktiebolagslagen (624/2006), används i stället för begreppet vice verkställande direktör. Eftersom 3 mom. utöver verkställande direktörens ställföreträdare ska tillämpas också på ställföreträdare för naturtjänstdirektören och vildmarksdirektören, hänvisas det i momentet på ett allmänt plan till ställföreträdare för en i 1 eller 2 mom. avsedd person.

Den föreslagna 10 a § ska inte tillämpas på sådana organ i aktiebolag som inte enligt aktiebolagslagen eller en bestämmelse i bolagsordningen är bolagsledningens organ. Sålunda ska till exempel i vissa bolag medlemmarna i en ledningsgrupp som består av direktörer för olika affärsverksamhetsområden inte betraktas som sådana medlemmar i ett förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan som avses i paragrafen.

Enligt 1 kap. 4 § 1 mom. 11 punkten underpunkt i i penningtvättslagen avses med en person i politiskt utsatt ställning en fysisk person som har betydande offentliga uppdrag som medlem av ett förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan i ett företag som är helt statsägt eller majoritetsägt av staten, eller i ett statligt affärsverk, utom i ett sådant bolag vars värdepapper är föremål för handel på en reglerad marknad enligt 1 kap. 2 § i lagen om handel med finansiella instrument. I den regeringsproposition som ingår i delreformen av lagstiftningen om penningtvätt har det konstaterats att vid en utvidgning av definitionen av en person i politiskt utsatt ställning till att också omfatta medlemmar av förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan i företag som är majoritetsägda av staten är det motiverat att lämna börsbolag utanför definitionen (RP 236/2021 rd, s. 35).

I 11 § i den gällande förordningen finns det bestämmelser om både internationella sammanslutningar och de uppdrag i internationella sammanslutningar som anses vara betydande offentliga uppdrag. Till skillnad från den gällande förordningen föreslås en definition av en internationell organisation ingå i 11 § i förordningen och de uppdrag i internationella organisationer som anses vara betydande offentliga uppdrag nämns i 11 a §.

Den föreslagna 11 § i förordningen innehåller, i anslutning till inhemska betydande offentliga uppdrag, definitioner av en i 1 kap. 4 § 11 punkten underpunkt j i penningtvättslagen avsedd internationell organisation och en sådan organisations i den punkten avsedda verksamhetsställe. I den föreslagna paragrafen används uttrycket internationell organisation i stället för internationell sammanslutning, som används i den gällande förordningen, eftersom det i propositionsutkastet föreslås att uttrycket internationell sammanslutning ändras till internationell organisation i penningtvättslagen. Syftet med ändringen är att göra bestämmelserna tydligare. Termen international organisation, som används i den engelska versionen av det femte penningtvättsdirektivet, avser uttryckligen en internationell organisation, vilket är ett snävare begrepp än internationell sammanslutning.

Definitionen av en internationell organisations verksamhetsställe har samband med artikel 20a.1 i det femte penningtvättsdirektivet. Enligt den artikeln ska medlemsstaterna kräva att varje internationell organisation som är ackrediterad inom deras territorium utfärdar och uppdaterar en förteckning över viktiga offentliga funktioner vid den internationella organisationen för tillämpning av artikel 3.9. Dessa förteckningar ska sändas till kommissionen och får offentliggöras. I finländsk lagstiftning motsvaras begreppet "viktiga offentliga funktioner" av begreppet "betydande offentliga uppdrag". Förordningens definition av en internationell organisations verksamhetsställe i förordningen ska uttryckligen gälla internationella organisationer som är ackrediterade, med beaktande av artikel 20a.1 i det femte penningtvättsdirektivet och av att det i fråga om andra betydande offentliga uppdrag i den gällande förordningen föreskrivs om inhemska betydande offentliga uppdrag (RP 167/2018 rd, s. 94). Förordningens uppställning över betydande offentliga uppdrag i internationella organisationer föreslås endast omfatta inhemska betydande offentliga uppdrag och den ska basera sig på förteckningar som ackrediterade internationella organisationer utfärdar och uppdaterar.

Det femte penningtvättsdirektivet innehåller ingen definition av internationell organisation eller ackrediterad internationell organisation. Sålunda behöver dessa begrepp definieras. I det föreslagna 11 § 1 mom. i förordningen ingår en definition av en internationell organisation. Definitionen baserar sig på den definition som ingår i propositionsutkastet. Det föreslås att definitionen ändras jämfört med definitionen av en internationell sammanslutning i 11 § 1 mom. i den gällande förordningen. Definitionen i den gällande förordningen är härledd från de rekommendationer för definition av internationella organisationer som gavs år 2012 av arbetsgruppen för finansiella åtgärder (Financial Action Task Force, nedan *FATF*), som lyder under

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD. Definitionen i fråga kan ändå anses vara för snäv eftersom den utesluter en del av de internationella organisationerna.

I Finland används begreppet ackreditering däremot allmänt endast i samband med ackreditering av chefer för diplomatiska beskickningar. Därför används uttrycket internationell organisations verksamhetsställe om ackreditering i penningtvättslagen. Enligt det föreslagna 11 § 2 mom. i förordningen avses med en internationell organisations verksamhetsställe en internationell organisations verksamhetsställe i Finland om vars ställning det mellan den internationella organisationen och finska staten har ingåtts en överenskommelse som gäller verksamhetsstället.

Det föreslagna 11 a § 1 mom. i förordningen gäller uppdragen som direktör, biträdande direktör eller ledamot i styrelsen eller något motsvarande organ vid en internationell organisations verksamhetsställe. Enligt förslaget ska uppdragen som direktör, biträdande direktör eller ledamot i styrelsen eller något motsvarande organ vid en internationell organisations verksamhetsställe vara uppdragen som direktör, biträdande direktör eller ledamot i styrelsen eller något motsvarande organ vid en internationell organisations verksamhetsställe i Finland. I den finska versionen ändras ordet och (ja) till eller (tai) i enlighet med en föreslagen ändring av definitionen i penningtvättslagen. Denna ändring påverkar inte den svenska texten. Enligt förslaget är sådana uppdrag till exempel uppdragen som direktör för verksamhetsstället, verksamhetsledare, biträdande direktör för verksamhetsstället, vice verksamhetsledare eller ordförande eller ledamot i styrelsen eller något motsvarande organ.

Uppräkningen av uppdrag är inte uttömmande. Det är inte möjligt att på ett uttömmande sätt uppge alla benämningar på personer i ledande ställning i internationella organisationer, eftersom det inte finns några sådana vedertagna benämningar på personer i ledande ställning vid internationella organisationers verksamhetsställen som används vid alla internationella organisationers verksamhetsställen. Vid en bedömning av om det är fråga om en person som är i ledande ställning i en internationell organisation ska FATF:s rekommendationer om personer i ledande ställning i internationella organisationer beaktas. Enligt rekommendationen är personer i ledande ställning vanligen ledande befattningshavare såsom direktörer, biträdande direktörer, styrelseledamöter och innehavare av andra motsvarande poster. (FATF:s rekommendationer 2012, s. 131.)

Enligt det föreslagna 1 mom. ska uppdrag som biträdande direktör vid en internationell organisations verksamhetsställe i Finland vara till exempel uppdragen som biträdande direktör för verksamhetsstället och vice verksamhetsledare. Tillämpningsområdet för bestämmelserna om personer i politiskt utsatt ställning blir till denna del snävare än i den gällande förordningen. I den gällande förordningen föreskrivs det att betydande offentliga uppdrag är uppdragen som generalsekreterare, allmän sekreterare, ordförande, styrelseordförande och styrelseledamot i en

internationell sammanslutning samt uppdraget som ersättare för någon av dessa personer. Enligt artikel 3.9 h i det fjärde penningtvättsdirektivet avses i direktivet med "person i politiskt utsatt ställning" en fysisk person som innehar eller har innehaft viktiga offentliga poster, bland annat direktörer, biträdande direktörer, styrelseledamöter och innehavare av liknande poster i en internationell organisation. Enligt 1 kap. 4 § 1 mom. 11 punkten underpunkt j i penningtvättslagen avses i den lagen med person i politiskt utsatt ställning en fysisk person som har betydande offentliga uppdrag som direktör, biträdande direktör eller styrelseledamot i en internationell sammanslutning. På basis av ordalydelsen i det fjärde penningtvättsdirektivet och penningtvättslagen kan det anses att det bland uppdragen som ersättare endast är uppdraget som biträdande direktör som ska betraktas som ett betydande offentligt uppdrag.

Det föreslagna 11 a § 2 mom. i förordningen innehåller en uppställning över internationella organisationers verksamhetsställen i Finland och betydande offentliga uppdrag som de har. Uppställningen ska utformas på basis av förteckningar som de internationella organisationerna har lämnat in över betydande offentliga uppdrag vid sina verksamhetsställen i Finland. Skyldigheten för internationella organisationer att upprätta och uppdatera förteckningar baserar sig på den i propositionsutkastet föreslagna 3 kap. 13 b § i penningtvättslagen. Denna skyldighet följer av artikel 20a.1 i det femte penningtvättsdirektivet, och artikeln har behandlats ovan. Eftersom uppställningen ska basera sig på de förteckningar som upprättas av internationella organisationer över betydande offentliga uppdrag vid organisationernas verksamhetsställen i Finland, ska uppställningen ändras om det i fråga om verksamhetsställena i Finland eller betydande offentliga uppdrag vid dem sker förändringar som leder till att de internationella organisationerna uppdaterar de förteckningar som de har upprättat.

7 Ikraftträdande

De ändringar i bestämmelserna om personer i politiskt utsatt ställning som ingår i delreformen av lagstiftningen om penningtvätt och som är relevanta med avseende på förordningen träder i kraft den 1 mars 2024. Därför bör också förordningen träda i kraft den 1 mars 2024. Liksom de ändringar som ingår i delreformen kan även de föreslagna ändringarna i förordningen anses förutsätta funktionella och datatekniska ändringar av de rapporteringsskyldiga, och därför bör en tillräcklig övergångstid reserveras för genomförandet av dem.

Förslag

Det föreslås att statsrådet utfärdar en förordning...